
Potrzeby duchowe dziecka przedszkolnego

Francesca Cocchini

Dobry Pasterz woła po imieniu
(fot. BS)

W swoim doświadczeniu katechetycznym S. Cavalletti zauważyła, że dzieci kierowały uwagę bezpośrednio na podstawowe źródła tradycji judeochrześcijańskiej: nie tylko na liturgię, ale także jej bardzo ścisły związek z Biblią. Pozwalając dziecku być nauczycielem, możliwe było odkrycie *potrzeb życiowych*, które popychają je do przedłużania więzi z Bogiem, by móc je zaspokoić, rozkoszując się radością pełną pokoju, która w całości wciąga je na płaszczyźnie integracji uczuciowej, i tak intensywną, że wywołuje w nim najgłębszy oddźwięk.

Jakie są zatem te *życiowe potrzeby*, które pewnego razu objawiły nam dzieci w momencie, kiedy to dano im możliwość bezpośredniego kontaktu ze źródłem biblijnym i liturgicznym?

W wieku od 2-3 lat aż do 6 potrzeby życiowe dziecka odnoszą się zarówno do rozległego zakresu relacji, jak i do tajemnicy życia. Dziecko *metafizyczne* – jak je kwalifikuje S. Cavalletti – zaspokojenie tych potrzeb odnalazło w przesłaniu dwóch przypowieści: w przypowieści chrystologicznej o Dobrym Pasterzu (J 10, 1 -16), która ma fundamentalne znaczenie w objawieniu biblijnym, oraz w jednej z przypowieści o Królestwie Bożym, a mianowicie w przypowieści o ziarnku gorczycy (Mt 13, 31–32). Zatrzymajmy się na pierwszej. S. Cavalletti pisze: „Przypowieść o Dobrym Pasterzu pozwala nam poznać głos Boga: jest to Dobry Pasterz, wołający swoje owieczki po imieniu. One przyzwyczajają się do Jego głosu i idą za Nim... Podkreśla się w ten sposób osobistą relację, jaka łączy Pasterza z każdą z Jego owiec. Jeśli uważnie obserwujemy reakcje dzieci na tę przypowieść, zauważamy, że właśnie to „bycie wezwanym po imieniu” wywołuje w nich bardzo silny oddźwięk; jest to ten element przypowieści, który w wielkiej tradycji w egzegezie ojców Kościoła nie był kultywowany, to dzieci nam go uwidocznily, pomagając nam przyjąć je jako objawienie. W tym elemencie ujawnia się rzeczywistość teologii przymierza, najważniejszy element teologii biblijnej! Wydaje się nam, że przewaga relacji pasterz – owca nad opieką pasterza wobec owcy wyraźnie podkreśla wielką godność dziecka. Oczywiście szuka ono opieki i cieszy się nią, ale nie jest jedynie bierne we wzajemnych więziach. Staje ono do każdej relacji z całą godnością partnera, to znaczy kogoś, kto słyszy wzywający głos i nań odpowiada”.

Inna przypowieść, która potwierdziła się jako szczególnie odpowiadająca na życiowe potrzeby dziecka w odkrywaniu tajemnicy życia, to przypowieść o ziarnku gorczycy. Praktycznie nie przedstawia ona prawie żadnej akcji, ale przez to staje się najskuteczniejsza dla dziecka, które charakteryzuje się zdolnością przyjmowania tego, co najważniejsze i najbardziej podstawowe w przesłaniu. Przypowieść o ziarnku gorczycy zawiera zatem tajemnicę życia, tajemnicę, wobec której dziecko jest szczególnie wrażliwe, ponieważ dzień po dniu doświadcza jej na sobie, w zmianach zachodzących w jego ciele wywoływanych przez własny rozwój. Doświadcza czegoś, co jest w nim, ale nie pochodzi od niego, źródło tego jest ponad jego osobą, jest to energia, która się rozwija od małego do większego (ziarnko gorczycy – mówi Ewangelia – „jest najmniejszym ziarenkiem ze wszystkich ziaren, ale gdy urośnie, staje się krzewem większym od innych”).

Dziecko *metafizyczne* wobec tej tajemnicy wskazuje na intensywne przyciąganie. Odkrywa ono w przypowieści ewangelicznej, że tajemnicza moc, która znajduje się w ziarenku, we wszechświecie i w każdym z nas, jest Królestwem Bożym. Coś, co jest nasze i nie nasze, jest zatem *darem*, a Dawca ma na imię Bóg, nasz Bóg jest Bogiem, który daje.

S. Cavalletti wyjaśnia: „**Ewangelia przekształca fundamentalne doświadczenie w osobistą relację. Na nieme pytanie, jakie dziecko kieruje ku nam (na temat tajemnicy życia) znajduje odpowiedź w przypowieści wyrażonej w formie i w języku dla niego właściwym. Aluzyjna forma przypowieści odpowiada, nie podając definicji, pobudza do dalszej refleksji... W ten sposób Ewangelia rzuca światło na podstawową potrzebę dziecka na obecność Osoby, miłości**”.>

Fragment tekstu Franceschi Cocchini zatytułowanego *Możliwości religijne dziecka* opublikowanego w: *Pedagogika Marii Montessori w Polsce i na świecie*, pod red. nauk. B. Surmy, Palatum-Kraków, Łódź-Kraków 2009.